

Handläggare
Pär Svanberg

Datum
2016-12-15

Diarienummer
N2016/05511/ITP

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss

Slutbetänkande Översyn av postlagstiftningen i ett digitaliserat samhälle (SOU 2016:54)

Hyresgästföreningen Riksförbundet, som inte beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade, får trots detta anföra följande.

Inledningsvis vill föreningen framhålla att det är mycket uppseendeväckande att varken Hyresgästföreningen eller någon annan av de bostadsorganisationer som berörs och under många år engagerat sig i frågan om fastighetsboxar finns med bland remissinstanserna.

Hyresgästföreningen begränsar sitt yttrande till frågan om fastighetsboxar, som är det som berör boende i flerbostadshus och därmed hyresgästerna.

Sammanfattningsvis avstyrker Hyresgästföreningen förslaget att införa ett nytt föreskriftsbemyndigande att meddela föreskrifter om villkor för utdelning i 3 kap. 1 § postlagen. Föreningen avstyrker också förslaget att införa ett nytt första stycke i 8 § postförordningen som ger Post- och telestyrelsen rätt att meddela sådana föreskrifter.

Utredningens förslag att införa ett nytt föreskriftsbemyndigande och att införa ett nytt stycke i postförordningen som ger PTS rätt att meddela föreskrifter om villkor för utdelning syftar uttryckligen till att möjliggöra för PTS att tvinga ägare av flerbostadshus att på egen bekostnad installera boxanläggningar. Utredningen motiverar förslaget, med att ”det är rimligt att fastighetsboxar införs i flerfamiljshus till förmån för en bibehållen postservice i glesbygd”. Föreningen anser inte att detta är acceptabelt.

I postlagen 3 kap. 5 § sägs att en väl fungerande samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet ska finnas tillgänglig för alla användare. Om det finns en politisk vilja att upprätthålla denna ambition, men det inte kan ske inom gällande ekonomiska villkor, så behöver dessa naturligtvis förändras. Det kan t.ex. ske genom att de som skickar post betalar ett högre porto eller genom att det utgår en ekonomisk kompensation för att tillhandahålla posttjänster i glesbygd. Däremot är det inte rimligt att det

sker genom tvingande bestämmelser som i slutändan faller ut som kostnader vilka endast drabbar hyresgäster och bostadsrättsinnehavare som bor i flerbostadshus.

Hyresgästföreningen, Fastighetsägarna, SABO, HSB, Riksbyggen och Bostadsrätterna har en gemensam policy gällande fastighetboxar/postboxar uppdaterad så sent som i mars 2016.

Utdrag ur bostadsorganisationernas gemensamma policy:

”Vi anser att posthantering är en affärsverksamhet som endast berör postoperatörerna och deras kunder och inte ägarna av de fastigheter där postmottagarna bor. Fastighetsägare har inget ansvar för hur denna verksamhet bedrivs. Som bostadsorganisationer har vi inget att invända mot postboxar som sådana.

Det är självklart att det måste finnas anordningar för avlämning av post. Det finns det också. Av tradition har också alla ägare av flerfamiljshus i Sverige tillhandahållit tamburdörrar med postinlägg. Denna tradition kommer i framtiden att förändras. Vid nyproduktion installeras idag regelmässigt postboxar i fastigheternas entréer. I takt med att genomgripande ombyggnader görs av befintliga fastigheter är det naturligt att postboxar installeras när så är möjligt.

Om postoperatörer vill forcera installationen av postboxar så att den sker tidigare än när fastigheten skall genomgå en större ombyggnad så måste man också stå för finansieringen. Detta gäller oavsett om åtgärden motiveras av lönsamhetsskäl eller arbetsmiljöskäl. Det är helt orimligt att en affärsdrivande verksamhet skall bekosta en annan affärsdrivande verksamhets rationaliseringar. Postoperatörer måste själva bekosta sina rationaliseringar.

Vår förhoppning är att tillsammans med postoperatörerna kunna hitta en lösning som alla inblandade kan acceptera.”

Utredningen konstaterar att så sent som 2013 uttalade dåvarande IT-minister Anna-Karin Hatt att regeringen ansåg att fastighetsboxar var ett effektivt sätt att dela ut post i flerfamiljshus. Dock borde installationen av fastighetsboxar i befintliga flerfamiljshus ske på frivilliga grunder. Samma år konstaterar ett enigt trafikutskott i betänkandet 2013/14:TU3 att fastighetsboxar i första hand är en fråga som bäst löses mellan postoperatörerna och fastighetsägarna och att det inte är något som bör regleras i lag.

Föreningen vill framhålla att varken vi eller de andra bostadsorganisationerna är negativa till fastighetboxar. Redan idag får ca 40 % av alla boende i flerfamiljshus sin post utdelad i fastighetsbox. Både vid nyproduktion och större ombyggnader är det regel att postboxar installeras. Och hyresgäster har olika uppfattningar om fördelar och nackdelar med postboxar resp. brevinkast. Frågeställningen handlar därför egentligen enbart om postoperatörer ska kunna tvinga fram

postboxar av egna effektiviseringsintressen. D.v.s. fastighetsägarna/hyresgästerna får ta notan för den omställning som postoperatörer behöver göra. Utredningen är också tydlig med detta och ställer dessutom grupp mot grupp. För att upprätthålla sina tjänster i glesbygd med fortsatt självfinansiering föreslås regler som ska tvinga fram fastighetsboxar i flerbostadshus.

Ägare av flerbostadshus har byggt sina hus i enlighet med de regler, den praxis och de traditioner som rått när husen uppfördes. Men saker och ting förändras. Idag kräver Boverkets byggregler att det ska finnas utrymme för fastighetsboxar i nybyggda flerbostadshus och fastighetsboxar installeras regelmässigt i nya hus liksom i samband med större ombyggnader. Men det är inte rimligt att en statlig myndighet – för att ekonomiskt gynna en annan verksamhet – tvingar bostadsföretagen att i efterhand vidta förändringar i det som har byggts i enlighet med då rådande regler.

Som redovisats ovan är bostadsorganisationerna inte emot postboxar. Vår gemensamma kritik handlar om att postoperatörer för att göra egna rationaliseringsvinster kan tvinga fram åtgärder som fastighetsägare/hyresgäster ska betala.

Utredningens samhällsekonomiska kalkyl är. Hade frågan bara handlat om avstånd för de som bor i glesbygd jämfört med försämringen för de som bor i flerbostadshus är det enkelt att hamna på utredningens slutsats. Men kostnaden handlar inte bara om själva fastighetsboxen. Det kan krävas ombyggnadsåtgärder för att få plats med fastighetsboxar. Det kan t.ex. vara så att det saknas utrymmen i huset eller i anslutning till detta för att installera fastighetsboxar eller att en installation skulle medföra väldigt höga kostnader. Det kan också vara så att installationen inte är lämplig eller ens tillåten med hänsyn till byggnadens art eller utformning i övrigt.

Vår erfarenhet av PTS agerande i frågan om fastighetboxar har hittills ensidigt varit ställningstaganden för postoperatörernas intressen. Detta är i sig ytterligare argument för att PTS inte ska ges rätt att meddela forskrifter.

HYRESGÄSTFÖRENINGEN
Riksförbundet

Marie Linder
Förbundsordförande

Pär Svanberg